

Høringsuttalelse fra Råd for personer med funksjonsnedsettelse (RPF) i Sørfold, vedtatt 29.05.2024.

RPF Sørfold finner det gledelig at flertallet i regjeringens ekspertutvalg anbefaler at CRPD inkorporeres i menneskerettsloven.

Rådet velger likevel å uttale seg om inkorporering på et bredere grunnlag enn Ekspertutvalgets rapport isolert. Rådet legger til grunn:

- Ekspertutvalgets rapport
- at Norge ved ratifiseringen fem år etter at konvensjonen var gjort gjeldende, la inn tolkningserklæringer til artikkel 12 som anerkjenner at mennesker med funksjonsnedsettelse har rett til likhet overfor loven og har rett til rettslig handleevne på lik linje med andre, til artikkel 14 om retten til frihet og personlig sikkerhet og til artikkel 25 om likeverdig rett til helsetjenester.
- at FN som konvensjonspart har oppfordret Norge om å trekke tilbake sine tolkningserklæringer og innarbeide CRPD fullt ut i det norske lovverket.
- at et flertall i det norske Stortinget så sent som i 2021 gikk mot inkorporering av CRPD i norsk lov.
- at den politiske argumentasjonen mot inkorporering er sterkt motstridende, der man snart ytrer at nasjonalt lovverk ivaretar funksjonshemmede på en fullgod måte, og dernest argumenterer med at konsekvensen av inkorporering gir uoversiktlig konsekvens om krav til endringer i norsk lovverk.
- Konklusjonene i menneskerettsjuristen Marius Storviks doktorgradsarbeid ved UiT, framlagt 2017 om omfattende menneskerettsbrudd blant annet innen psykisk helsevern.
- Regjeringens holdning i saken Eidsvik/Neset mot den norske staten om menneskerettsbrudd i norsk psykisk helsevern, der regjeringsadvokaten har motsatt seg at saksøkerne får prøvd sakens innhold med begrunnelsen at den ikke har rettslig interesse.
- Likestillings- og diskrimineringsombudets (LDOs) rapport om inkorporering av CRPD lansert 7. des 2023, der de blant annet sier: «Vi identifiserer i denne rapporten sentrale utfordringer i norsk rett og praksis når det gjelder sikring av rettighetene, og gir våre anbefalinger til hvordan norske myndigheter kan styrke gjennomføringen av CRPD i norsk rett, politikk og praksis.»
- At funksjonshemmede/-hindrede er Norges største minoritetsgruppe, og utgjør 17% av befolkningen. (LDO)
- at CRPD-komiteen har uttrykt bekymring for Norges trege overgang til en menneskerettslig modell og oppfordrer til større tilpasning til CRPD.
- at CRPD er den eneste av FNs kjernekonvensjoner som omhandler minoritetsgrupper, og som Norge har ratifisert, men ikke tatt inn i norsk lov. (NOU 2023: 13).
- Stortingets motvilje mot å slutte seg til FNs tilleggsprotokoll til CRPD som skal sikre individuell klagerett til FN. (Meld.St. 39(2015-2016). Norge har verken signert eller ratifisert tilleggsprotokollen. Finland, Sverige og Danmark har alle ratifisert den.

RPF Sørfold mener at spørsmålet om inkorporering av CRPD i norsk lov primært må ha som mål å sikre at mennesker med funksjonsvansker ikke skal ha svakere rettsvern, men like verdige menneskerettigheter med funksjonsfriske. Økonomiske, praktiske, politiske eller andre utenomliggende hensyn som kan medføre reservasjoner i funksjonshemmedes rettigheter, er ikke i samsvar med CRPDs intensjon.

RPF Sørfold mener også at enkeltmenneskers faktiske erfaringer sammen med konklusjonene fra fri forskning må tillegges avgjørende betydning når behovet for å inkorporere CRPD i norsk lov skal vurderes. CRPD bør derfor inkorporeres i menneskerettsloven.

Basert på helheten fra de kilder det vises til ovenfor, ber RPF Sørfold om at

1. CRPD inkorporeres i menneskerettsloven
2. Norge trekker tilbake tolkningserklæringene til artiklene 12, 14 og 25
3. Norge ratifiserer tilleggsprotokollen til CRPD